

KONVENCIJA
IZMEĐU SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I
KRALJEVINE NORVEŠKE O SOCIJALNOM OSIGURANJU

Vlada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlada Kraljevine Norveške, u želji da regulišu i unaprede odnose između dveju država u oblasti socijalnog osiguranja, saglasile su se o sledećem

Deo I

OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ova konvencija odnosi se na Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju i Kraljevinu Norvešku, uključujući Svalbard, Jan Mayen, norveške dodatne teritorije i onaj deo kontinentalnog područja koji je pod norveškim suverenitetom.

U ovoj konvenciji:

a) pod "Jugoslavijom" podrazumeva se teritorija Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, a pod "Norveškom" - Kraljevina Norveška, izuzev Svalbarda, Jan Mayena, norveške dodatne teritorije i onog dela kontinentalnog područja koji je pod norveškim suverenitetom;

b) pod "zemljom" podrazumeva se Jugoslavija, odnosno Norveška u smislu tačke a) ovog stava;

c) pod "zakonodavstvom" podrazumevaju se zakoni i propisi navedeni u članu 2 ove konvencije;

d) kao "nadležne vlasti" smatraju se u Jugoslaviji Savezni komitet za rad i zapošljavanje, a u Norveškoj - Ministarstvo za socijalne poslove, a za pomoć nezaposlenima - Ministarstvo za rad i komunalne poslove;

e) pod "penzijom preživlom bračnom drugu" podrazumeva se, kad se tiče Norveške, prelazna pomoć i pomoć preživlom suprugu, odnosno supruzi;

f) pod "detetom" podrazumeva se dete po definiciji onog zakonodavstva koje se primenjuje i koje bi po tom zakonodavstvu bilo smatrano kao dete dotičnog lica ili kao član porodice istog lica;

g) pod "dodatnim davanjima" uz penziju po jugoslovenskom zakonodavstvu o penzijskom osiguranju podrazumevaju se zaštitni dodatak, naknada za tuđu pomoć i

negu, naknada za telesno oštećenje i naknada za oporavak penzionera, a pod "dodatnim davanjima" uz penziju po norveškom zakonodavstvu o narodnom osiguranju podrazumevaju se dodatak za izdržavanje, osnovna pomoć i druge naknade, pomoć za sticanje obrazovanja, kao i davanja po Zakonu o posebnim dodacima uz davanja iz narodnog osiguranja i po Zakonu o kompenzacionom dodatku uz davanja iz narodnog osiguranja.

Član 2

Odredbe ove konvencije primenjuju se na sledeće zakonodavstvo:

a) u Norveškoj na:

- 1) Zakon o narodnom osiguranju od 17. juna 1966. godine,
- 2) Zakon o posebnim dodacima uz davanja iz narodnog osiguranja od 19. juna 1969. godine;
- 3) Zakon o kompenzacionom dodatku uz davanja iz narodnog osiguranja od 19. decembra 1969. godine, i
- 4) Zakon o dodatku na decu od 24. oktobra 1946. godine;

b) u Jugoslaviji na zakonodavstvo o:

- 1) obaveznom zdravstvenom osiguranju radnika, obuhvatajući i davanja za slučaj materinstva;
- 2) obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju radnika, obuhvatajući i porodične penzije;
- 3) dodatku na decu;
- 4) pravima radnika za vreme privremene nezaposlenosti.

Konvencija će, takođe, biti primenjena na sve zakone i propise koji menjaju ili dopunjuju zakonodavstvo pomenuto u stavu 1 ovog člana.

Konvencija će se primenjivati i na:

- a) zakone i propise koji uvode novu granu socijalnog osiguranja kada se strane ugovornice slože o tome;

b) zakone i propise koji proširuju postojeća osiguranja obuhvatajući nove kategorije lica, ukoliko dotična strana ugovornica, u roku od šest meseci od dana objavljivanja takvih zakona ili propisa, ne obavesti drugu stranu da se Konvencija neće primenjivati.

Član 3

Jugoslovenski državljani u Norveškoj i norveški državljani u Jugoslaviji obuhvaćeni su norveškim, odnosno jugoslovenskim zakonodavstvom navedenim u članu 2 ove konvencije i izjednačeni su sa državljanima dotične zemlje u odnosu na prava i dužnosti, ukoliko to nije drukčije određeno ovom konvencijom.

Član 4

Od odredbe člana 3 ove konvencije izuzimaju se sledeći slučajevi:

a) radnik koji je nastanjen u jednoj od dve zemlje i zaposlen u preduzeću čije je sedište registrovano u istoj zemlji, ali koji je upućen od strane tog preduzeća na rad u drugu zemlju, ostaje i dalje obuhvaćen zakonodavstvom prvopomenute zemlje kao da je tamo zaposlen i to u toku prvih 12 meseci boravka u drugoj zemlji. Ukoliko rad u drugoj zemlji traje duže, takav radnik može i dalje da bude obuhvaćen pomenutim zakonodavstvom ukoliko nadležni organ u drugoj zemlji, ili lice koje taj organ ovlasti, da svoju saglasnost;

b) u železničkom i drumskom saobraćaju putujuće osoblje koje radi u obe zemlje obuhvaćeno je zakonodavstvom one zemlje u kojoj je registrovano sedište preduzeća. Ako je takvo lice nastanjeno u drugoj zemlji, biće obuhvaćeno zakonodavstvom te zemlje;

c) letačko osoblje u preduzećima vazdušnog saobraćaja sa delatnošću u obe zemlje obuhvaćeno je zakonodavstvom one zemlje u kojoj je registrovano sedište preduzeća, ukoliko takvo lice nema državljanstvo druge zemlje i nije nastanjeno u njoj. Ostalo osoblje u takvom preduzeću obuhvaćeno je zakonodavstvom u onoj zemlji u kojoj je registrovano sedište preduzeća, ukoliko je takvo osoblje poslato na privremeni rad u drugu zemlju.

Odredba tačke a) stava 1 ovog člana primenjivaće se na sve zaposlene, bez obzira na državljanstvo. Ta odredba primenjivaće se i na bračnog druga i decu koji prate zaposleno lice u drugu zemlju - ukoliko se oni ne izdržavaju sopstvenim radom.

Član 5

Osoblje pri diplomatskim i konzularnim predstavništvima, kao i lica zaposlena u ličnoj službi kod tog osoblja, obuhvaćeni su zakonodavstvom one zemlje kojoj pripada predstavništvo - ukoliko je dotično lice državljanin te zemlje. To zakonodavstvo će se

primenjivati i na bračnog druga i decu, ukoliko oni nisu državljani zemlje u koju su došli ili se ne izdržavaju sopstvenim radom.

Odredba stava 1 ovog člana ne važi za počasne konzule i za lica koja su plaćena od strane počasnog konzula.

Član 6

Za posadu broda koji plovi pod zastavom jedne od strana ugovornica važi zakonodavstvo te strane ugovornice. Ukoliko jedan brod za vreme boravka u drugoj zemlji najmi radnike za utovar, istovar, opravku ili stražarenje na brodu, ti radnici biće obuhvaćeni zakonodavstvom zemlje u kojoj se nalazi luka.

Za zaposlene na norveškom delu kontinentalnog područja i na platformama za traženje i vađenje nafte važi norveško zakonodavstvo, s tim što će se analogno primenjivati odredbe člana 4 stav 1 tačka a) ove konvencije. Isto važi i za lica koja borave na Svalbardu, Jan Mayeni ili na norveškim dodatnim teritorijama.

Član 7

Nadležne vlasti u obe zemlje mogu da ugovore druga izuzeća od odredbe člana 3 ove konvencije. One mogu da ugovore i da izuzeća pomenuta u čl. 4, 5 i 6 ove konvencije neće važiti u posebnim slučajevima.

Deo II

POSEBNE ODREDBE

Glava 1

Bolest, trudnoća i porođaj

Član 8

Državljanima jedne zemlje koji su nastanjeni ili zaposleni u drugoj zemlji imaju ista prava na davanja u slučaju bolesti, trudnoće i porođaja kao i državljani te zemlje.

Odredba stava 1 ovog člana važi i za prava na davanja za vreme boravka van zemlje u kojoj je dotično lice osigurano.

Glava 2

Povrede na radu i profesionalne bolesti

Član 9

Davanja za slučaj povrede na radu i profesionalne bolesti u jednoj od dveju zemalja, uključujući i povišenja i dodatke, pružaju se državljanima druge zemlje bez obzira na eventualne ograničavajuće odredbe za strane državljane i bez obzira u kojoj je od zemalja dotično lice nastanjeno.

Član 10

Prilikom odlučivanja o pravu na davanja u slučaju povrede na radu i profesionalne bolesti na osnovu zakonodavstva jedne zemlje, kao i pri određivanju procenta invalidnosti, uzimaju se u obzir i prethodne povrede na radu i profesionalne bolesti koje su obuhvaćene zakonodavstvom druge zemlje.

Ukoliko se profesionalna bolest pojavi nakon što je oboleli bio zaposlen u obe zemlje na radu koji može da prouzrokuje istu bolest, davanje će pružiti institucija socijalnog osiguranja u onoj zemlji u kojoj je takva delatnost poslednji put obavljena.

Ukoliko je profesionalna bolest usloвила davanja iz socijalnog osiguranja u jednoj zemlji, to osiguranje treba da pokrije i pogoršanje do koga dođe u drugoj zemlji, ukoliko do pogoršanja nije došlo na takvom radu u poslednje pomenutoj zemlji koji može da izazove takvu bolest.

Glava 3

Starosna, invalidska i porodična penzija

Član 11

Primena norveškog zakonodavstva

Jugoslovenski državljani imaju pravo na starosnu, invalidsku i porodičnu penziju (i dodatna davanja) na osnovu norveškog Zakona o narodnom osiguranju, pod istim uslovima kao i norveški državljani, ali ipak uz uslovljavanje st. 3 i 4 ovog člana.

Jugoslovenski državljani su izjednačeni sa norveškim državljanima u pravu da im se uračuna kao vreme osiguranja po Zakonu o narodnom osiguranju vreme pre stupanja na snagu pomenutog zakona.

Za jugoslovenske državljane dodatna penzija se izračunava u skladu sa propisima o nadkompenzaciji za osiguranike koji nisu norveški državljani ili inostrane izbeglice.

Penzija koja je priznata na osnovu gornjih odredaba ne može se ukinuti ili smanjiti samo zato što je osiguranik nastanjen u Jugoslaviji.

Starosna penzija se priznaje i u slučaju kada je dotično lice nastanjeno u Jugoslaviji u momentu ispunjena starosne granice.

Na pravo na porodičnu penziju ne utiče to što je preživeli bračni drug nastanjen u Jugoslaviji u momentu smrti osiguranika.

Član 12

Primena jugoslovenskog zakonodavstva

Norveški državljani imaju pravo na starosnu, invalidsku i porodičnu penziju i dodatna davanja na osnovu jugoslovenskog zakonodavstva, pod istim uslovima kao i jugoslovenski državljani. Pravo na penziju je punovažno bez obzira što je imalac prava nastanjen van Jugoslavije.

Ukoliko jedan norveški ili jugoslovenski državljanin po jugoslovenskom zakonodavstvu ne ostvari dovoljan penzijski staž samo na osnovu godina rada u Jugoslaviji, pri odlučivanju o pravu na penziju uzeće se u obzir periodi u kojima je dotično lice bilo osigurano kao radnik ili u samostalnoj delatnosti po norveškom Zakonu o narodnom osiguranju. Visinu penzije čini onaj deo penzije izračunate na osnovu gornjih odredaba koji odgovara odnosu između godine staža u Jugoslaviji i ukupnog broja godina staža u Jugoslaviji i Norveškoj.

Penzija koja je priznata na osnovu gornjih odredaba ne može se ukinuti ili smanjiti samo zato što je osiguranik nastanjen u Norveškoj.

Starosna penzija se priznaje i u slučaju kada je dotično lice nastanjeno u Norveškoj u momentu ispunjenja starosne granice.

Na pravo na porodičnu penziju ne utiče to što je preživeli bračni drug nastanjen u Norveškoj u momentu smrti osiguranika.

Glava 4

Dodatak na decu

Član 13

Državljan jedne od zemalja stiču u drugoj zemlji pravo na dodatak na decu za decu koja su nastanjena u toj drugoj zemlji, po istim propisima kao i državljani te zemlje.

Glava 5

Davanja u slučaju nezaposlenosti

Član 14

Državljeni jedne zemlje stiču za vreme boravka u drugoj zemlji pravo na davanja u slučaju nezaposlenosti, po istim propisima kao i državljani te zemlje.

Glava 6

Pomoć u slučaju smrti

Član 15

Državljeni jedne zemlje imaju u drugoj zemlji pravo na pomoć u slučaju smrti po istim propisima kao i državljani te zemlje. Takva pomoć se daje bez obzira što se dotično lice u momentu smrti nalazilo van zemlje u kojoj je osigurano.

Pomoć u slučaju smrti pruža se po zakonodavstvu svake od zemalja i u slučaju kada osiguranik ostavlja bračnog druga ili je imao roditeljsko pravo nad decom iako su preživeli u vreme smrtnog slučaja nastanjeni u drugoj zemlji.

Ukoliko postoji pravo na pomoć iz st. 1 i 2 ovog člana na osnovu istog smrtnog slučaja po zakonodavstvima obe zemlje, pomoć će isplatiti ona zemlja u kojoj je umrlo lice bilo osigurano u momentu smrti.

Deo III

ZAJEDNIČKE, PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Glava 1

Zajedničke odredbe

Član 16

Nadležne vlasti obe zemlje, ili organi koje one ovlaste, dogovorno će doneti neophodne odredbe za sprovođenje ove konvencije i odrediti organe za vezu u svakoj od zemalja radi lakšeg sprovođenja Konvencije. Oni će obavestavati jedni druge o svim značajnijim promenama u svojim zakonima i odredbama.

Član 17

Pri sprovođenju ove konvencije vlasti i organi u zemljama ugovornicama pružiće jedni drugima pomoć u istoj meri kao i pri primeni sopstvenog zakonodavstva zemlje. Takva pomoć pružaće se bez naknade.

Vlasti i organi dve zemlje mogu da se dopisuju direktno jedni sa drugima i sa zainteresovanim licem. Oni mogu, isto tako, ako je to neophodno, da se obrate vlastima u drugoj zemlji preko diplomatskih i konzularnih predstavništava te zemlje.

Diplomatski i konzularni organi mogu da se obrate direktno vlastima i organima u drugoj zemlji da bi dobili sva neophodna obaveštenja u vezi sa zaštitom interesa svojih građana koje mogu da predstavljaju bez posebnog punomoćja.

Podnesci i dopisi upućeni nadležnoj vlasti ili organu u jednoj od zemalja u vezi sa sprovođenjem ove konvencije uzeće se u postupak i rešiti iako su napisani na zvaničnom jeziku druge zemlje.

Međusobna prepiska vlasti i lica može se obavljati i na engleskom jeziku.

Član 18

Pravo na oslobađanje od pečatnih taksi i drugih pristojbi na dokumente i podneske koji će se podneti vlastima i organima u jednoj od zemalja, važi i za dokumenta i podneske koji će se podneti odgovarajućim vlastima ili organima u drugoj zemlji u vezi sa sprovođenjem ove konvencije. Za dokumenta i podneske koji se moraju priložiti kod primene ove konvencije, ne zahteva se zvanična overa ili potvrda autentičnosti od strane diplomatske ili konzularne vlasti.

Član 19

Zahtevi, izjave ili žalbe koje po zakonodavstvu jedne zemlje treba u određenom roku da budu podnete vlastima u toj zemlji, a koje su podnete nadležnoj vlasti druge zemlje do isteka roka, smatraće se podnetim u roku i vlastima u prvopomenutoj zemlji. Vlasti u drugoj zemlji će bez zadržavanja proslediti zahtev, izjavu ili žalbu nadležnoj vlasti prvopomenute zemlje.

Član 20

Isplata, na osnovu ove konvencije, korisniku u drugoj zemlji smatra se izvršenom ako je plaćanje izvršeno u valuti zemlje koja vrši plaćanje.

Ukoliko se sprovedu valutne restrikcije u jednoj od zemalja, obe strane ugovornice neodložno će se dogovoriti o merama neophodnim za osiguranje prenosa, iz zemlje u zemlju, iznosa koji se isplaćuje na osnovu ove konvencije.

Način isplate penzije korisnicima u drugoj zemlji utvrđuje se dogovorno u smislu člana 16 ove konvencije.

Član 21

Nadležne vlasti u obe zemlje ugovornice treba da putem pregovora reše nastale sporove oko tumačenja i primene ove konvencije.

Ukoliko se u roku od tri meseca kroz pregovore ne postigne saglasnost, spor će se rešavati arbitražno, putem arbitražnog suda, čiji će se sastav i dnevni red odrediti ugovorom između dveju strana ugovornica.

Arbitražna odluka treba da bude zasnovana na principima i duhu ove konvencije i ona je konačna i obavezna.

Glava 2

Prelazne i završne odredbe

Član 22

Odredbe ove konvencije primenjivaće se i na slučajeve koji daju pravo na davanja, a do kojih je došlo pre stupanja na snagu ove konvencije. Konvencija ne daje pravo na davanja za vreme pre njenog stupanja na snagu.

Kod primene ove konvencije uzeće se u obzir vreme boravka, vreme osiguranja i vreme plaćanja doprinosa pre stupanja na snagu Konvencije.

Član 23

Ova konvencija je zaključena na neodređeno vreme.

Svaka od strana ugovornica može da je otkáže uz otkazni rok od šest meseci.

Ukoliko Konvencija bude otkazana, njene odredbe će i dalje važiti za već stečena prava, bez obzira na ograničenja uvedena odredbama zakonodavstva u dve zemlje o ograničenju prava na primanja zbog državljanstva ili boravka u drugoj zemlji.

Za prava ostvarena na osnovu vremena osiguranja i boravka pre prestanka važenja Konvencije i dalje će se primenjivati odredbe Konvencije i sporazuma koji su uz nju zaključeni po određenim pravilima utvrđenim posebnim ugovorom.

Član 24

Ova konvencija obavezno podleži ratifikaciji i ratifikacioni instrumenti treba da budu izmenjeni što je moguće pre u Oslu.

Konvencija stupa na snagu prvog dana drugog meseca posle meseca u kome su izmenjeni ratifikacioni instrumenti.

Ova Konvencija je sačinjena u Beogradu 22. novembra 1974. godine, u dva primerka, na srpskohrvatskom i norveškom jeziku, s tim što su oba teksta jednake važnosti.

Kao potvrdu gornjeg, dolepotpisani, koji imaju odgovarajuća punomoćja svojih vlada, potpisali su ovu konvenciju.

Za Vladu
Socijalističke Federativne Republike
Jugoslavije,
Todor Vujošević, s. r.

Za Vladu
Kraljevine Norveške,
Johan Capelen, s. r.

PROTOKOL

Pri potpisivanju Konvencije o socijalnom osiguranju, koja je danas zaključena između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Kraljevine Norveške, dolepotpisani opunomoćenici složili su se da ovaj protokol čini sastavni deo Konvencije.

Što se tiče Norveške, dodaje se da se smatra da je preživeli bračni drug po pravilu sposoban za sticanje dohotka ukoliko dotično lice u trenutku smrtnog slučaja nije starije od 50 godina i duže vreme nije bilo zaposleno, ili je trajno nesposobno, ili mora da se brine o maloj ili nesposobnoj deci.

Što se tiče Norveške, dodaje se da su jugoslovenski državljani zaposleni na norveškim brodovima u međunarodnoj plovidbi obuhvaćeni norveškim zakonodavstvom o pomoći u slučaju nezaposlenosti samo ukoliko je dotično lice stalno nastanjeno u Norveškoj, Danskoj, Finskoj, Islandu ili Švedskoj. U tom slučaju dotično lice ima pravo na pomoć i van Norveške, po istim propisima kao i sopstveni državljani te zemlje.

Što se tiče Jugoslavije, pod zakonodavstvom o obaveznom osiguranju radnika (član 2 stav 1 pod b) Konvencije) podrazumeva se i obavezno osiguranje drugih kategorija lica koja su po jugoslovenskim pravnim propisima izjednačena sa radnicima.

U znak potvrde gornjeg, dolepotpisani, koji imaju neophodna punomoćja svojih vlada, potpisali su ovaj protokol.

Sačinjen u Beogradu 22. novembra 1974. godine, u dva primerka, na srpskohrvatskom i na norveškom jeziku, s tim što su oba teksta jednake važnosti.

Za Vladu
Socijalističke Federativne Republike
Jugoslavije,
Todor Vujošević, s. r.

Za Vladu
Kraljevine Norveške,
Johan Capelen, s. r.